

Deficiënte Cognitieve Functies in relatie met de cognitieve functies

Koppeling gemaakt door Emiel van Doorn/StiBCO op basis van zijn onderzoek t.b.v. de cognitieve functies (er is geen één op één verband omdat de deficiënte cognitieve functies meerdere problematieken in zich heeft)

Opnamefase

©StiBCO/EvD Meth. 2

nr	Deficiënte cognitieve functie	Cognitieve functies	Opmerkingen
1.01	Vage vluchtige waarneming	Nauwkeurig zijn, waarnemen, niet impulsief zijn, etiketteren	Vage en vluchtige waarneming. Even afgeleid/weggedroomd en je mist (essentiële) informatie. Afgeleid door de omgeving. Niet gericht zijn op wat verlangd/gevraagd wordt. Kwantitatief komen niet alle info-eenheden meegenomen in het denkproces.
1.02	Ongepland, impulsief en onsystematisch exploratief gedrag	Systematisch werken, plannen, ruimtelijke relaties, etiketteren, gegevens verzamelen, relaties leggen, elimineren, selecteren, niet impulsief zijn	Ongepland, onsystematisch en impulsief zoekgedrag en in het verlengde daarvan het niet tijdens de opname vastzetten van deze vaardigheden. Gevaar is dat dit een attitude wordt, waar vervolgens de uitspraak aangekoppeld wordt: "Ik kan het toch niet", "of ik leer het nooit." Daarnaast kan het risico ontstaan van het niet spontaan gebruik maken van de eigen correct functionerende denkstructuren of het loslaten van deze structuren.
1.03	Onvoldoende uitgebouwde receptief-verbale instrumenten voor een goede discriminatie	Etiketteren, vergelijken, selecteren, elimineren, relaties leggen.	Onvoldoende receptieve verbale werktuigen die het onderscheiden bemoeilijken van (objecten, gebeurtenissen, relaties krijgen niet de juiste etiketten). De signalen worden onvoldoende ontvangen i.c.m. een verkeerde of onvolledige betekenis aan de ontvangen signalen waardoor de interactie niet correct verloopt. De betekenis is onbekend waardoor onderscheiden en werken met de informatie niet juist kan verlopen. Routinematig handelen, maakt het moeilijk om je handelen onder woorden te brengen.
1.04	Een gebrekkige ruimtelijke oriëntatie en een vast referentiesysteem	Ruimtelijke relaties leggen, onveranderbaarheid inzien, verinnerlijken, vergelijken	Onvoldoende ruimtelijke oriëntatie; het ontbreken van stabiele referentiesystemen verhinderen de ontwikkeling van topologische en euclidische organisatie van de ruimte. Niet om kunnen gaan met de driedimensionale ruimte. Moeite met overlappende deelverzamelingen. Niet terugvallen op 'oude' kennis.
1.05	Een gebrekkige oriëntatie in de tijd en tijdsbegrippen	Tijdsoriëntatie, etiketteren, logisch denken, breed denken, egocentrisch communiceren	Onvoldoende kennis van de verschillende tijdsbegrippen, vooral de kwaliteit van de tijd wordt niet geïnterioriseerd. Pakt de impliciete betekenis van de tijd niet. Mijn tijd is niet gelijk aan jouw tijd. Één minuutje ik denk na.
1.06	Beperkt vermogen tot het vasthouden van constante waarden als grootte, vorm, hoeveelheid, oriëntatie wanneer er iets gewijzigd wordt in de verschijningsvorm	Onveranderbaarheid inzien, logisch denken, classificeren, relaties leggen, niet impulsief zijn, verinnerlijken	Onvoldoende behoud van constante waarden door variëteit in eigenschappen (grootte, vorm, hoeveelheid, oriëntatie) als er iets gewijzigd wordt in de verschijningsvorm. De gegeven relaties niet kunnen hanteren in andere situaties. Niet inzien dat als een algemene regel van toepassing is op meerdere gebieden ook als er enkele elementen veranderen.
1.07	Onvoldoende behoefte aan precisie en nauwgezetheid bij het verzamelen van gegevens	Nauwkeurig zijn, gegevens verzamelen, selecteren, elimineren	Onvoldoende behoefte aan precisie en nauwgezetheid bij de dataverzameling. Niet alle informatie wordt meegenomen t.b.v. de opdracht/taak. Blijven hangen in het 'veilige' bekende.
1.08	Het niet in staat zijn gelijktijdig met twee of meer gegevens of informatiebronnen rekening te houden	Gegevens verzamelen, vergelijken, relaties leggen	Onvoldoende vermogen om gelijktijdig rekening te houden met twee of meerdere informatiebronnen en het manipuleren daarvan in het geheugen. Tel het aantal info-eenheden wat je aankan!

Verwerkingsfase

nr	Deficiënte cognitieve functie	Cognitieve functies	Opmerkingen
2.01	Te beperkte probleemgevoeligheid en beperkt vermogen om het probleem te formuleren	Nauwkeurigheid, etiketteren, elimineren, selecteren	Inadequate perceptie van het bestaan van een probleem of inadequate definitie van het probleem. Het probleem niet zien, niet aan zichzelf toeschrijven. Geen identificering en definiëring van het eigen/persoonlijke probleem noch van een ander of de context waar het probleem zich in voor doet..
2.02	Het onvoldoende onderscheiden van hoofd- en bijzaken bij de formulering van het probleem	Selecteren, vergelijken, relaties leggen, tijdsoriëntatie	Onvermogen om een onderscheid tussen relevante en niet-relevante gegevens te maken bij de definitie van een probleem. Wat is belangrijk, voor wie, waar en wat niet (de context gebondenheid niet ervaren)?
2.03	Het niet spontaan vergelijken met andere voorwerpen, situatie enz.	Vergelijken/relaties leggen, niet egocentrisch communiceren, classificeren	Gebrek aan spontaan vergelijkend gedrag of het alleen maar vergelijken binnen een beperkt behoeftesysteem. Geen behoefte om op basis van verschillen en overeenkomsten de relatie te leggen. De eigen keuze (context) gaat voor aan de keuzes die de ander of de samenleving van hem vraagt.
2.04	Bekrompenheid van het psychisch veld	Alle onderste 3 lagen van de cognitieve functies	Te beperkt mentaal-veld. Niet boven het concrete (kunnen) uitkomen. Bekrompen cq te beperkt mentaal-veld merkbaar als geheugenprobleem. Bv wel $3+5 =$, maar dat $5+3$ hetzelfde is?
2.05	Beleving van de werkelijkheid in episodен zonder het geheel te kennen	Gegevens verzamelen, relaties leggen, classificeren, tijdrelaties	Episodische (fragmentarische) waarneming van de werkelijkheid. Het wordt als losse elementen gezien. Onvoldoende afleidend en hypothetisch ("als...dan") denken. $A+B$ hoeft geen C te zijn. Niet flexibel denken en weinig inventiviteit. Er is maar één echt correcte oplossing
2.06	Te weinig behoefte om logisch te redeneren	Analyseren, logisch denken, breed denken, niet impulsief zijn	Onvoldoende behoefte aan het streven naar logische bewijsvoering. Het antwoord is goed, geen coherente argumenten waarom het goed is. Het is waar of niet waar en blijft daarin zeer sterk vasthoudend zonder naar argumenten van anderen te luisteren. Onvermogen om de voorwaarden te bepalen om een probleem op te lossen.

2.07	Gebrekkige verinnerlijking van het probleem	Analyseren, onveranderbaarheid inzien, verinnerlijken, niet egocentrisch communiceren	Onvoldoende verinnerlijking. Er wordt in het denkstructuur geen ankers aangemaakt om nieuwe informatie aan op te hangen. Geen relatie leggen met het lange termijn geheugen om de nieuwe info te incorporeren. Niet meer in het geheugen aanwezig omdat het niet m.b.v. een interne hulpmiddel (ezelsbruggetje) vast is gezet in het (lange termijn) geheugen.
2.08	Het ontbreken van "als"-denken, het niet maken van veronderstellingen	Breed denken, veronderstellingen maken	Onvoldoende afleidend en hypothetisch (als...dan) denken. Wat zou er gebeuren als ik dat doe en wat betekent het voor de ander? Als ik dit doe dan heeft dat dit een toekomstig positief of negatief resultaat.
2.09	Het tekort aan strategieën voor het toetsen van veronderstellingen	Veronderstellingen maken, systematisch werken, analyseren	Onvoldoende strategieën om veronderstellingen te toetsen. De interne denkstructuren schieten tekort om controlemechanismen toe te passen. De eigen aanname wordt niet aangevallen, reflectie en zeker zelfreflectie is onvoldoende ontwikkeld.
2.10	Het niet kunnen bepalen welke de voorwaarden zijn om een probleem te kunnen oplossen.	Etiketieren, analyseren, niet egocentrisch communiceren, systematisch werken, tijdsoriëntatie	Onvermogen om een kader te bepalen dat nodig is om problemen op te lossen. Identificering, definiëren en toeschrijven van het probleem gaat spontaan. Hij weet niet het belang van de verschillende onderdelen van het probleem, de oplossing op waarde te schatten en dit in een oplossingskader te plaatsen. Het analytisch vermogen is onvoldoende ontwikkeld.
2.11	Onvoldoende planning	Plannen, niet egocentrisch communiceren, tijdsoriëntatie	Onvoldoende plangedrag. Chronologie en vooruit denken kosten veel energie. Zich de stappen om tot een oplossing te komen niet kunnen voor te stellen.
2.12	Onvoldoende uitwerking van bepaalde denkcategorieën bij gebrek aan verbale begrippen	Etiketieren, relaties leggen, classificeren, systematisch werken	Onvoldoende uitbouwen van denkstructuren door het ontbreken van passieve woordenschat of door het niet actief gebruiken van woorden. De noodzakelijke woorden niet bezitten. Een incorrecte betekenis geven aan de gebruikte woorden.
2.13	Onvermogen om een synthese te maken	Relaties leggen, verinnerlijken, onveranderbaarheid inzien	Onvoldoende behoefte om te tellen en de gegevens op een rijtje te zetten. De data/gegevens worden op basis van criteria niet in relaties gebracht. Kwantificeren niet als een mogelijk (tussen)oplossing zien. De kunst van de samenhang te zoeken ontbreekt. Van analyse komen tot synthese.
2.14	Het niet kunnen leggen van denkbeeldige verbanden	Logisch denken, classificeren, veronderstellingen maken, breed denken	Het breed willen denken, out of de box denken. De ongeschreven regels niet aanvoelen, niet de logische verklaring zien en daardoor de verklaring van de verbanden niet leggen. Op meta-niveau nadenken over eigen handelen gaat moeizaam.

Weergavefase

nr	Deficiënte cognitieve functie	Cognitieve functies	Opmerkingen
3.01	Egocentrische manier van communiceren	Niet egocentrisch communiceren, etiketteren	Egocentrische wijze van communiceren. Geen rekening houden met de boodschap-ontvanger. Als je mijn verhaal/boodschap/instructie/uitleg niet begrijpt dan ligt het aan jou....
3.02	Moeizame projectie van denkbeeldige relaties	Logisch denken, breed denken, veronderstellingen maken, niet egocentrisch communiceren	Moeizame projectie van virtuele relaties, de relaties zijn er maar niet zichtbaar/hoorbaar. Blijven hangen in de concrete relaties. Niet op zoek gaan naar verbanden en argumenten om zaken met elkaar in verband te brengen. Niet de tijd nemen en de rust nemen om te overdenken wat de gevolgen kunnen zijn van bepaalde keuzes.
3.03	Blokkering	Niet blokkeren, niet egocentrisch communiceren, blokkeren, classificeren	Geblokkeerd geraken, stoppen is niet gelijk aan faalangst. Geen geduld en opgeven als het tegen zit. Verwachten dat de ander het wel voor je oplost. "Je snapt het toch...?" (w.o. aangeleerde hulpeloosheid)
3.04	Gissend en missend antwoorden zonder nadenken	Nauwkeurig zijn, niet impulsief zijn, relaties leggen,	Ondoordacht gissend en missend antwoorden (trail en error). Wel de inzet doen, maar niet voor het juiste resultaat gaan. Niet op zoek gaan naar de eigen denkstructuren die je kunnen ondersteunen. Eenmaal antwoord gegeven, is dat ook gelijk het juiste antwoord.
3.05	Onvoldoende middelen om de correct opgebouwde oplossing mee te delen	Etiketieren, systematisch werken, relaties leggen, niet egocentrisch communiceren	Onvoldoende expressiemiddelen om de correct uitgewerkte antwoorden over te dragen. Door routine het niet onder woorden kunnen brengen. Beschikt niet over de juiste modaliteit/techniek/vaardigheid om het antwoord weer te geven (zowel verbaal als nonverbaal)
3.06	Te weinig precisering en volledigheid	Waarnemen, nauwkeurig zijn, tijdsoriëntatie, niet egocentrisch communiceren	Onvoldoende behoefte aan precisie en nauwgezetheid om de antwoorden te communiceren of te tonen. Niet alle elementen worden meegenomen en snel tevreden met het resultaat zonder op de onderliggende en noodzakelijke details te letten.
3.07	Gebrekkig visueel transport	Gegevens verzamelen, relaties leggen, onveranderbaarheid inzien, verinnerlijken	Onvoldoende visueel transport, moeite om van de ene modaliteit naar de andere modaliteit over te stappen. Bij het verbreken van contact met het origineel/voorbeeld is het al weer uit het korte termijn geheugen verdwenen.
3.08	Impulsiviteit en overhaasting	Niet impulsief zijn, tijdsoriëntatie, systematisch werken	Impulsief en ongericht gedrag. Niet op actief zetten en gebruik maken van de (juiste) informatie uit het lange termijn geheugen. Klaar is klaar zonder controle. Handelend terwijl verlangd wordt om eerst de noodzakelijke (voor)kennis binnen te halen. Het af hebben is belangrijker dan het goed/correct afhebben.